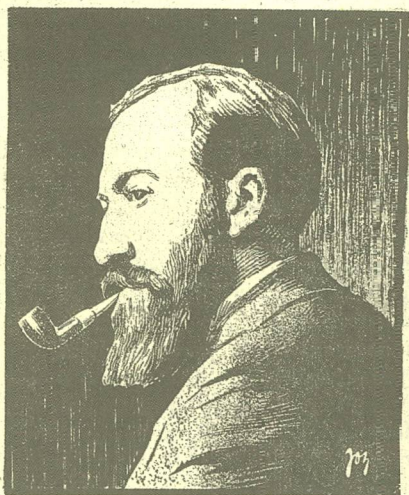

HAESE, Bert (eigenlijk Albert) d' (Geraardsbergen 5 juni 1889 – Knokke 20 oktober 1982). Echtgenoot van Paula Tinel, nicht van Edgard Tinel; broer van Frans d'Haese.

Studeerde in 1914 Germaanse filologie aan de Katholieke Universiteit Leuven, een studie die hij tijdens de oorlog voortzette aan de door de Duitse bezetter vernederlandste Rijksuniversiteit Gent. Daarna behaalde D'Haese voor de Centrale Examencommissie het diploma van doctor in de rechten en vestigde zich in 1923 als advocaat in Aalst.

D'Haese behoorde voor de Eerste Wereldoorlog tot de oprichters van **Amicitia**. Tijdens de bezetting nam hij deel aan het activisme (hij hield meetings en gaf te Geraardsbergen *De Nieuwe Tijd* uit) en werd daarvoor veroordeeld tot één jaar gevangenisstraf. Van eind 1918 tot eind 1919 was hij hoofdredacteur van **Ons Vaderland**. Ondertussen nam hij deel aan het politieke leven in de streek van Aalst, waar hij in 1919 een rol speelde in de samenwerking tussen **Het Vlaamsche Front** en daensisten, waaruit de **Christene Volkspartij – Vlaamsche Front** voortkwam. D'Haese droomde ervan “een Vlaams-democratische partij op Rooms-katholieke grondslag” tot stand te brengen, een partij waarin arbeiders en Vlaamsgezinden elkaar zouden vinden. In de periode 1923-1925 steunde hij de opvattingen van Lodewijk Dosfel, wiens voorbeeld tijdens de oorlog al veel invloed op hem had uitgeoefend en die een **Roomsch Katholieke Vlaamsch Nationale Vereeniging** nastreefde. D'Haese was bij de stichters en werd voorzitter. Later, in 1928, maakte D'Haese deel uit van het directorium dat voor de Frontpartij een akkoord sloot met Joris van Severen en dat het **Algemeen Vlaamsch Nationaal Verbond** (AVNV) stichtte. Ook bij de volgende pogingen tot oprichting van een grote nationalistische partij was D'Haese nauw betrokken, terwijl hij in zijn streek als een der leidende propagandisten voor de Vlaams-nationale gedachte optrad. In 1935 kreeg hij de leiding van een perscentrale, die sa-

Pallieter

BERT D'HAESE

Journalist Bert d'Haese op de voorpagina van Pallieter (7 januari 1923). Na de Eerste Wereldoorlog speelde D'Haese een rol in de samenwerking tussen Het Vlaamsche Front en de daensisten. (AMVC)

menwerking en eenheid bracht in de periodieke pers die het Vlaamsch Nationaal Verbond (VNV) steunde. Hij werkte in die tijd ook geregeld mee aan het dagblad *De Schelde* (1919-1936).

In 1936 werd hij gekozen tot Kamerlid voor het VNV, wat hij bleef, tot hij in 1939 overging naar de Senaat. Zijn parlementair mandaat bleef curen tot het eind van de Tweede Wereldoorlog. In Kamer en Senaat bekommerde hij zich onder meer om de landbouwbelangen en – als vader van 10 kinderen – om de grote gezinnen, die hij ook verdedigde als ondertekenaar van de oproep voor de vereniging **Vlaamsche Kinderzegen**. Hij bleef tot de zogenaamde democratische vleugel van het Vlaams-nationalisme behoren en kantte zich meer dan eens fel tegen autoritaire stromingen. Af en toe schreef hij bijdragen voor *De Standaard*, onder meer om de Vlaamse aanwezigheid in het Belgisch leger te promoveren, wat hem in zijn partij kwalijk werd genomen. Op 7 juni 1939 verklaarde hij in de Senaat dat Duitse overheersing “voor onze Nederlandse cultuur waarschijnlijk noodlottig” zou zijn.

In het begin van de Tweede Wereldoorlog werkte D'Haese enkele weken mee aan *Het Algemeen Nieuws*, onder de schuilnaam van Boerjan, maar toen de Duitse censuur artikels van hem tegenhield,

nam hij ontslag. Daarna oefende hij zijn advocatenberoep uit zonder zich met de **collaboratie** in te laten. Als gewezen activist stond hij evenwel op de lijst van de **Bormscommissie**, die schadevergoedingen uitbetaalde, vergoedingen die hij weigerde te gebruiken, maar die hem niettemin na de oorlog moeilijkheden bezorgden: een tijdlang werden hem zijn burgerrechten ontnomen.

Bij het herverschijnen van *De Standaard* in 1947 werd D'Haese een der voornaamste politieke medewerkers van dit dagblad. Hij schreef de populaire rubriek "Feiten en Beschouwingen", waarin hij vooral de actuele Vlaamse problemen behandelde. Met een scherpe polemische pen bestreed hij de misvattingen en onrechtvaardigheden van de repressie tegenover de Vlaamsgezinden, terwijl hij pleitte voor een herleving van de V.B. D'Haese steunde ook de verruimingspolitiek van de **Christelijke Volkspartij (CVP)**. Hij meende dat de Vlaamsgezinden in de gegeven omstandigheden zich het best konden doen gelden in een grote partij. Zo was hij voor een groot deel verantwoordelijk voor de politiek van *De Standaard* in die dagen: de krant distantieerde zich heftig van hen die de V.B. als "vrijwel ten einde" of zelfs "opgelost" beschouwden, en weigerde tegelijkertijd haar heil te zoeken in een afzonderlijke partij die toen geen noemenswaardige invloed en resultaat kon opleveren. Op 14 september 1948 schreef hij: "Traditioneel zijn de flaminganten en de democraten in Vlaanderen bondgenoten geweest en wij wensen uit de grond van ons hart, dat zij dit blijven, en moest die traditie gebroken zijn, dan moet zij weerom aangeknoopt worden." Een en ander leverde hem in de toenmalige nationalistische pers, onder meer *Rommelpot*, felle aanvallen op.

D'Haese bleef als columnist werkzaam tot het eind der jaren 1950, waarna hij zich terugtrok en zich verder wijdde aan zijn liefhebberij, de studie van de geschiedenis.

LITERATUUR: (Filip de Pillecyn), 'Bert D'haese', in *Pallieter* (7 januari 1923); – 'Bert D'haese tachtig', in *De Standaard* (5 juni 1969); – H.J. Elias, *25 jaar Vlaamse Beweging 1914-1939*, 1969; – A.W. Willemsen, *Het Vlaams-nationalisme. De geschiedenis van de jaren 1914-1940*, 1969²; – R. D'Haese, *De overgang van Daensisme naar Vlaams-nationalisme in het arrondissement Aalst, 1914-1925*, RUG, onuitgegeven licentiaatsverhandeling, 1976; – 'Bert D'haese, een lastigaard', in *Wij* (28 november 1982); – G. Durnez, *De Standaard. Het levensverhaal van een Vlaamse krant*, 2 dln., 1985-1993; – B. de Wever, *Greep naar de macht. Vlaams-nationalisme en Nieuwe Orde. Het VNV 1933-1945*, 1994.

ILLUSTRATIE(S), zie: studentenbeweging Gent.

GASTON DURNEZ*